

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 181/2021-18

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára, zo sudkyne Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Milošom Gerom, Štefánikova 1, Bytča, proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I č. k. 16 C 168/2015 z 29. júna 2017, rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 16 Co 54/2018 z 27. augusta 2019 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 4 Cdo 56/2020 z 21. októbra 2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 1. marca 2021 sa sťažovateľ domáha vyslovenia porušenia základných práv podľa čl. 20, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) č. k. 16 C 168/2015 z 29. júna 2017 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“), rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 16 Co 54/2018 z 27. augusta 2019 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 4 Cdo 56/2020 z 21. októbra 2020 (ďalej len „napadnuté uznesenie“). Sťažovateľ navrhuje napadnuté rozhodnutia zrušiť.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ si ako žalobca uplatňoval proti Slovenskej republike (žalovaná) náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o zodpovednosti za škodu“), ktorá mala sťažovateľovi vzniknúť v súvislosti s priet'ahmi v exekučnom konaní.

Okresný súd rozsudkom vo veci sťažovateľa rozhodol tak, že žalobu zamietol. Okresný súd na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že sťažovateľ nepreukázal kumulatívne splnenie zákonom o zodpovednosti za škodu predpokladaných podmienok, teda nepreukázal nesprávny úradný postup súdneho exekútora, vznik majetkovej a nemajetkovej ujmy a priamu príčinnú súvislosť medzi nimi.

3. Proti rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd rozsudkom tak, že prvoinštančné rozhodnutie potvrdil, pričom pri jednotlivých zákonom vyžadovaných podmienkach zdôraznil, že sťažovateľovi sa jeho tvrdenia nepodarilo preukázať. Krajský súd zdôraznil, že súdny exekútor do vyhlásenia konkurzu na majetok povinného uskutočňoval úkony smerujúce k vykonaniu exekúcie a následne po vyhlásení konkurzu na majetok povinného bolo exekučné konanie do 18. marca 2004 zo zákona prerušené. Zo strany súdneho exekútora nemohlo dôjsť k vymáhaniu a speňaženiu hnutel'ného a nehnuteľného majetku ani po skončení konkurzného konania, pretože povinný v exekučnom konaní nemal dostatok finančných prostriedkov už v čase začatia konkurzného konania, čo vyplynulo aj z konečnej správy o speňažení majetku úpadcu zo 4. septembra 2003. Odvolací súd zdôraznil, že žalobca neprihlásil svoju pohľadávku do konkurzného konania, čím si sám zmaril možnosť aspoň jej čiastočného uspokojenia, lebo žalobca nebol jediným veriteľom povinného. Dodal, že pokiaľ exekučné konanie naďalej trvá a žalobca tvrdí, že povinný disponuje majetkom, z ktorého je možné čo i len sčasti uspokojiť jeho pohľadávku, je logicky vylúčená opodstatnenosť jeho tvrdenia o vzniku škody.

4. Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) a b) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie sťažovateľa odmietol. Keďže sťažovateľ prípustnosť dovolania vyvodil z § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP, najvyšší súd uviedol: *«V prípade „konkurencie“ viacerých dovolacích dôvodov senát 4 Cdo štandardne dáva prednosť vecnému prieskumu napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, pred procesným prieskumom...»*

Vo vzťahu k namietanému odklonu od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu [§ 421 ods. 1 písm. a) CSP], keď sťažovateľ namietal nevykonanie ním navrhovaných dôkazov, najvyšší súd uzavrel, že *„súdy nižších inšancií nielenže zhodnotili vykonané dôkazy, ale aj náležite odôvodnili nevykonanie navrhnutých dôkazov žalobcom, čo je nepochybné z obsahu ich odôvodnení (napr. bod 21 odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inšancie, ale aj bod 26 odôvodnenia napadnutého rozhodnutia). Uplatnenú námietku, týkajúcu sa neakceptovania dôkazného návrhu dovolateľa, predstavujúcu odklon od rozhodovacej praxe dovolacieho alebo ústavného súdu, preto dovolací súd nepovažoval za dôvodnú...“.*

K dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP najvyšší súd v odôvodnení napadnutého uznesenia konštatoval, že sťažovateľ v dovolaní nevymedzil právnu otázku v súlade s náležitosťami vyplývajúcimi z § 432 – § 435 CSP, teda uplatnený dôvod nezakladá prípustnosť podaného dovolania, lebo predmetom posúdenia nebola vymedzená právna otázka, ale otázka skutková.

Napokon k dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP dovolací súd uviedol: „Z obsahu spisu nevyplýva, žeby postupom súdov nižších inštancií došlo k porušeniu princípu rovnosti zbraní, na ktoré poukázal žalobca. Súdov nižších inštancií sa dostatočným spôsobom vysporiadali so zisteným skutkovým stavom, odôvodnenie rozhodnutia zodpovedá základným pravidlám logického, jasného vyjadrovania, ako aj splňa základné gramatické, lexikálne a štylistické hľadiská. Preskúmaním napadnutého rozhodnutia dovolací súd nezistil, žeby niektorá zo strán v spore mala priaznivejšie postavenie pri prejednávaní a rozhodovaní veci, alebo aby bola niektorá zo strán zvýhodnená na úkor druhej pri uplatňovaní práv.“

Na základe uvedeného odôvodnenia najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie sťažovateľa podľa § 447 písm. c) CSP a § 447 písm. f) CSP odmietol.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ ústavnou sťažnosťou napadol rozhodnutia súdov vo všetkých inštanciách a zdôraznil, že kľúčovým problémom rozhodovania okresného súdu a krajského súdu bolo odmietanie vykonať relevantné dôkazy, ktoré navrhoval. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu sťažovateľ kritizoval tým, že najvyšší súd sa jeho dovolacími dôvodmi zaoberal nedostatočne. V súvislosti s porušením princípu kontradiktórnosti sťažovateľ namietal, že mu nebolo umožnené zúčastniť sa na pojednávaní v rámci odvolacieho konania v deň, keď krajský súd o jeho veci rozhodoval. Týmto postupom bola podľa názoru sťažovateľa zmarená možnosť reagovať na stanovisko súdu.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdenie o porušení práva vlastniť majetok (čl. 20 ústavy), práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy), práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov (čl. 48 ods. 2 ústavy), práva na spravodlivý proces (čl. 6 ods. 1 dohovoru) a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutými rozhodnutiami, ktorých výsledkom je vo svojej podstate zamietnutie sťažovateľovej požiadavky na náhradu škody podľa zákona o zodpovednosti za škodu.

III.1. K porušeniu práv rozhodnutiami okresného súdu a krajského súdu:

7. V tejto časti je potrebné ústavnú sťažnosť odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) z dôvodu nesplnenia zákonom ustanovených náležitostí.

8. Z rozhodovacej činnosti ústavného súdu vyplýva, že sťažovateľ ústavnému súdu od roku 2007 doručil 29 sťažností podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, ktorými namietal porušenie svojich základných práv a slobôd prvoinštančnými súdmi, odvolacími súdmi, ako aj dovolacím súdom. V rámci konaní o týchto ústavných sťažnostiach bol sťažovateľ viackrát poučený (Rvp 6178/2010, Rvp 392/2015, Rvp 13470/2016, Rvp 2331/2019), že predpokladom úspešného uplatnenia námietky porušenia základných práv a slobôd v konaní pred ústavným súdom je splnenie všeobecných a osobitných náležitostí vyplývajúcich z § 20 a § 50 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov

v znení neskorších predpisov (účinného do 28. februára 2019), ako aj ďalších procesných podmienok vyplývajúcich z § 53 citovaného zákona, resp. vyplývajúcich z § 39 ods. 3 a 4, § 43 a § 123 zákona o ústavnom súde, ako aj ďalších procesných podmienok vyplývajúcich z § 124 zákona o ústavnom súde. Vzhľadom na to, že zákonom predpísané náležitosti ústavnej sťažnosti neboli novelou zákona o ústavnom súde zmenené, uvedené závery sú plne aplikovateľné aj pre teraz prejednávaný prípad.

9. Pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti ústavný súd zistil, že k ústavnej sťažnosti nebola pripojená kópia právoplatného rozhodnutia okresného súdu ani krajského súdu, ktorými malo dôjsť k porušeniu základných práv a slobôd sťažovateľa. O týchto náležitostiach ústavnej sťažnosti je pritom preukázateľne uzročený sťažovateľ (I. ÚS 614/2018, Rvp 2332/2019, I. ÚS 127/2020 a iné), ako aj jeho právny zástupca – advokát JUDr. Miloš Gero (III. ÚS 304/2018).

10. Ústavný súd nevyzýval sťažovateľa na odstránenie tohto nedostatku, pretože v jeho prípade je možné vychádzať zo spoľahlivého predpokladu, že skôr poskytnuté poučenia (informácie) boli objektívne spôsobilé sprostredkovať sťažovateľovi zásadu, že ústavná sťažnosť musí obsahovať všeobecné a osobitné náležitosti, resp. spĺňať ďalšie procesné podmienky, v takom prípade by bolo zotrvanie na požiadavke nového (obsahovo rovnakého) poučenia postupom neefektívnym a formalistickým (m. m. III. ÚS 419/2018, III. ÚS 465/2018, I. ÚS 127/2020, porovnaj aj uznesenie Ústavného súdu Českej republiky vydané vo veciach vedených pod sp. zn. III. ÚS 1781/18 a sp. zn. III. ÚS 2229/18).

III.2. K porušeniu práv napadnutým uznesením najvyššieho súdu:

11. Vo vzťahu k uzneseniu najvyššieho súdu, ktorým odmietol dovolanie sťažovateľa, ústavný súd poukazuje na svoj ustálený právny názor, v zmysle ktorého posúdenie podmienok dovolacieho konania patrí v zásade do právomoci dovolacieho súdu (m. m. II. ÚS 324/2010, I. ÚS 593/2017).

12. Najvyšší súd odmietnutie dovolania sťažovateľa primeraným spôsobom odôvodnil, pričom tento jeho záver nemožno považovať za arbitrárny.

Najvyšší súd ako súd dovolací v napadnutom uznesení jasne a zrozumiteľne vyjadril dôvody, pre ktoré dovolanie sťažovateľa odmietol. Z obsahu napadnutého uznesenia vyplýva, že najvyšší súd preskúmal rozsudky okresného súdu a krajského súdu aj ich odôvodnenia v nadväznosti na sťažovateľom uplatnené dovolacie dôvody a riadne ich vyhodnotil.

13. Právny záver najvyššieho súdu v napadnutom uznesení nevykazuje znaky arbitrárnosti, zjavnej neodôvodnenosti či svojvôle, čo by bolo možné konštatovať len v prípade, ak by sa natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení zákona, že by tým poprel jeho účel a význam (m. m. III. ÚS 264/05, I. ÚS 23/2010).

14. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nepostačuje na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého uznesenia a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (m. m. II. ÚS 86/2020) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a s právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok (m. m. II. ÚS 465/2017).

15. Z uvedeného zároveň vyplýva, že medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a obsahom základných práv sťažovateľa podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a tiež práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by signalizovala možnosť vyslovenia ich porušenia po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie. Vzhľadom na už uvedené nemožno považovať odmietnutie dovolania sťažovateľa za zjavne arbitrárne alebo ústavne neudržateľné, a preto ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa pre zjavnú neopodstatnenosť [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde] v časti, v ktorej smeruje proti uzneseniu najvyššieho súdu.

III.3. K porušeniu práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy:

16. V petite ústavnej sťažnosti sa sťažovateľ síce domáhal vyslovenia porušenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prierahov, avšak v jej odôvodnení úplne absentuje ústavnoprávne relevantná argumentácia, ktorá by eventuálne porušenie práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy prepojila s konaním o náhradu škody.

17. Z § 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde vyplýva, že podstatnou náležitosťou ústavnej sťažnosti je uvedenie konkrétnych skutkových a právnych dôvodov, pre ktoré malo podľa sťažovateľa dôjsť k porušeniu základných práv a slobôd.

Vzhľadom na ich absenciu ústavný súd v tejto časti odmietol ústavnú sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde pre nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. marca 2021

Peter Molnár
predseda senátu